

Zpráva za rok 2013 / Annual report 2013

LIBRI PROHIBITI

VZNIK KNIHOVNY

Knihovna „zakázaných knih“ vznikla z potřeby soustředit na jednom místě a zpřístupnit širší veřejnosti produkci exilových a samizdatových vydavatelů a zaplnit tak jedno z „bílých míst“ naší nedávné historie.

Po roce překonávání mnoha právnických, finančních, prostorových a jiných problémů se nám podařilo knihovnu dne 22. října 1990 otevřít v Podskalské ulici, za finanční a technické pomoci Čs. nadace Charty 77 a za účasti mnoha významných kulturních představitelů, včetně prezidenta republiky.

Pozdější činnost knihovny umožnila nezištná pomoc mnoha příznivců naší myšlenky a v Čechách tak vznikl subjekt naprosto ojedinělý a nezastupitelný, který zde dosud chyběl.

Základem knihovny byly archivní exempláře samizdatové edice Popelnice, kterou vydával Jiří Gruntorád, a další publikace jím v době normalizace získané koupí, nebo výměnou. Sbíрку tehdy tvořilo asi 2000 knih, reprezentativní soubor časopisů a dokumentů.

SPOLEČNOST LIBRI PROHIBITI

Vzhledem k tomu, že knihovna potřebovala právní subjektivitu, založili jsme, a 23. dubna 1991 na Ministerstvu vnitra ČR zaregistrovali, nevýdělečné občanské sdružení – Společnost Libri prohibiti, jejímž hlavním cílem je zajištění chodu knihovny a kompletování sbírek.

Mezi zakládajícími členy společnosti byli mj. spisovatelé Václav Havel, Ivan Klíma, Hana Ponická, Zdeněk Urbánek, Ludvík Vaculík a Jan Vladislav, dále rektor emeritus Karlovy univerzity Radim Palouš, rektor emeritus Masarykovy univerzity v Brně Milan Jelínek, bývalý ředitel Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR Vilém Prečan, bývalý ministr kultury Pavel Tigrid, novinář a bývalý generální ředitel Českého rozhlasu Vlastimil Ježek, bývalý ředitel Masarykova ústavu AV ČR Jaroslav Opat, bývalý ředitel Centra pro teoretická studia při UK a AV ČR Ivan M. Havel, opisovačka samizdatu Táňa Dohnalová i významný katolický pedagog, teolog a vydavatel Oto Mádr.

Společnost má dnes 151 členů. Jsou mezi nimi kromě jmenovaných zakládajících členů např. spisovatelé Alexandr Kliment, Petr Král, Pavel Šrut a Ota Ulč, literární vědci Jiří Brabec a František Kautman, teologové Milan Balabán a Jakub Trojan, bývalý český velvyslanec v Bulharsku Petr Pospíchal, vydavatel Kanadských listů Mirko Janeček, nakladatel Karel Jadrný a další samizdatoví a exiloví vydavatelé, publicisté a přátelé knihovny.

Valnou hromadou Společnosti Libri prohibiti byly 10. února 2010 přijaty nové stanovy a zvolen výbor, jehož předsedou je opět Ivan M. Havel, místopředsedy Oldřich Černý (Ženeva), který nás k naší lítosti v loňském roce opustil, a Táňa Dohnalová, členy pak Michal Holeček, Miroslav Toušek, Vlastimil Ježek a Jiří Gruntorád, který je také jednatelem Společnosti a ředitelem knihovny. Nově byla stanovena minimální výše členských příspěvků na 200,- Kč za rok.

Do Společnosti Libri prohibiti i nadále zveme všechny zájemce o členství, kteří mohou a chtějí knihovně jakkoli pomoci.

AKTUÁLNÍ STAV FONDŮ KNIHOVNY

Naši knihovnu tvoří fondy samizdatové a exilové literatury, archiv dokumentů a audiovizuální oddělení. Dnes je zde soustředěno a zpracováno přes 37800 knihovních jednotek a přes 3100 titulů periodik.

Sbírkou rozšiřujeme nákupy, výměnou, trvalými zápůjčkami a dary příznivců z domova i ze zahraničí. Z cenných unikátů a materiálů zapůjčených pořizujeme kopie, a to i elektronické, které poskytujeme zájemcům k prezenčnímu studiu.

Knihovní fond je rozdělen do těchto částí:

1. České samizdatové monografie a časopisy

Fond má dnes 16450 knihovních jednotek z 50. až 80. let, a to jak edičních (např. Edice Expedice, Petlice, Popelnice, Česká expedice, Kvant, Kde domov můj atd. – přibližně 100 edic a nakladatelů), tak i publikací mimoedičních. Sbírka časopisů čítá 440 titulů (například Informace o Chartě 77, Informace o církvi, Revolver Revue, Vokno, Historické studie, Kritický sborník, Střední Evropa atd.), všechna významná periodika jsou kompletní.

2. České exilové monografie a časopisy

Fond zahrnuje 7860 knihovních jednotek. Zastoupeno je 35 nakladatelství, která měla souvislý ediční program, a přes 400 jednotlivých nakladatelů a institucí, které vydávaly publikace v češtině. Kompletní je produkce nakladatelství 68 Publishers, Index, Poezie mimo domov, Rozmluvy, Opus bonum, Arkýř, Konfrontace, Edice satiry, Framar, Moravian Library, Sklizeň, Biblioscandia atd. Dnes máme 915 titulů čs. exilových periodik, z toho jsou kompletní ročníky časopisů Archa, Svědectví, Listy, Studie, Proměny, 150 000 slov, Obrys, Západ, Reportér, Rozmluvy, Hlas domova, Text, Kanadské listy, Sklizeň, Okno, Modrá revue, Hovory s pisateli, Perspektivy, Bohemia, Skutečnost, České slovo, Národní politika, Právo lidu, Paternoster, Zpravodaj Čechů a Slováků ve

Švýcarsku, Nový život, Telegram a další, zahrnující období od konce 40. let do současnosti.

3. Monografie a časopisy 1. a 2. odboje

Fond obsahuje 100 knihovních jednotek legionářské literatury z 1. světové války, 930 monografií československého válečného exilu 1939 – 1945 a více než 130 titulů časopisů z období 1. a 2. světové války.

4. Cizí samizdatové monografie a časopisy

Fond má přes 500 knihovních jednotek slovenského a přes 1700 knihovních jednotek polského samizdatu, 45 titulů slovenských a přes 300 titulů polských periodik. Okrajově je zastoupen i ruský samizdat a periodika z bývalé NDR.

5. Cizí exilové monografie a časopisy

Fond má 900 knihovních jednotek slovenských exilových monografií a 60 titulů časopisů, 550 svazků monografií ruského a ukrajinského exilu z let 1920 – 1990 s více než 30 tituly časopisů, polský exil je zastoupen pouze několika desítkami titulů časopisů a stovkou publikací.

6. Cizojazyčné monografie a časopisy

Fond cizojazyčných knih se vztahem k Československu a dalším komunistickým zemím nebo k problematice lidských práv, včetně překladů z češtiny, má 3930 svazků a 640 titulů časopisů.

7. Krajské monografie a časopisy

Fond obsahuje více než 600 knihovních jednotek a několik desítek titulů periodik, vydávaných krajany především v Rakousku, USA a bývalé Jugoslávii.

8. Česká a slovenská domácí periodika od 60. let do současnosti

Tento fond obsahuje kolekci více než 170 titulů novin a časopisů ze srpna 1968 a dále 425 titulů vybraných, z našeho pohledu obsahově zajímavých, periodik z celého uvedeného období.

9. Dokumentace a archiv

Velkou část tohoto fondu tvoří dokumenty o porušování lidských a občanských práv v bývalém Československu a v celém sovětském bloku. Jde o soubor písemných dokumentů vzniklých zejména činností nezávislých iniciativ – Charty 77, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Východoevropské informační agentury atd., práce jednotlivých autorů a skupin šířené samizdatem, fejetony, politické komentáře, příležitostné texty, petice, dopisy apod. Zatím je hotovo přes 2600 záznamů. Jsou zde také nepublikované práce a rukopisy (přes 420 knihovních jednotek), dokumenty a písemné doklady o činnosti exilových organizací,

nakladatelství a redakcí včetně korespondence, samizdatové a exilové plakáty, letáky, fotografický a výstřižkový archiv.

10. Příruční knihovna – tematická a sekundární literatura

Obsahuje knihy, časopisy a další dokumenty o samizdatové a exilové literatuře, katalogy, bibliografické soupisy, slovníky, biografické a diplomové práce, celkem 4300 položek.

11. Audiovizuální oddělení

Vzniklo v roce 1993 z iniciativy PhDr. Aleše Opekara. V současné době vlastníme nahrávky nekonformní hudby na 3000 kazetách, na 1300 CD a 220 gramofonových deskách, zvukové záznamy podzemních přednášek a seminářů (cca 1030 záznamů) na 980 kazetách a 50 CD, video-dokumenty a filmovou amatérskou produkci (přes 1800 záznamů) na více než 700 videokazetách, 800 DVD nosičích a externích discích. Nahrávky se snažíme získávat přímo od původců, tedy v nejlepší možné technické kvalitě. V roce 2010 jsme výrazně pokročili v digitalizaci ohrožených záznamů (audiokazety, magnetofonové pásky) a pořídili digitální kopie o velikosti více než jednoho terabyte. V roce 2011 byly zdigitalizovány obrazové záznamy o velikosti 807 GB a zvukové záznamy o velikosti 770 GB. V roce 2012 jsme zdigitalizovali obrazové záznamy o velikosti přes 100 GB a zvukové záznamy o velikosti 385 GB. V roce 2013 jsme zdigitalizovali 40 GB zvukových a přes 100 GB obrazových záznamů.

PROVOZ A ČINNOSTI KNIHOVNY

CÍLE

V průběhu doby se naplňuje cíl, pro který knihovna vznikla: daří se nám kompletovat produkci exilu i samizdatu, včetně nosičů zvukových i obrazových záznamů. Vzhledem k unikátnosti některých materiálů, které se knihovně podařilo získat (a v některých případech i zachránit před zkázou), a které nejsou dostupné nikde jinde v republice ani ve světě (z větší části jsou evidované v elektronické podobě), má naše knihovna zásadní význam pro zlepšení informovanosti v mnoha oblastech. Kromě literatury a literární vědy také v historii, politologii, filozofii, teologii, sociologii, kulturní i politické publicistice, lidských právech a mezinárodních vztazích, a stále není výčet úplný. Pro poznání naší nedávné minulosti, jejíž různé aspekty je možno zkoumat na jednom pracovišti, je naše knihovna již delší dobu nezastupitelná.

MÉDIA

I v loňském roce se knihovna těšila stále pozornosti médií (články v denním i odborném tisku včetně zahraničního, pořady v rozhlase a televizi), navštěvují ji zájemci z mnoha zemí, studenti a vědečtí pracovníci mnoha odborných institucí. Do naší studovny přichází denně až deset uživatelů, mnoho konzultací poskytujeme také písemně, telefonicky a elektronickou poštou. V loňském roce jsme pořídili přes 30000 stran kopií. Na knihovnu, která má dva stálé zaměstnance, je to provoz značně rozsáhlý a vyžaduje velké osobní nasazení. Víťáme proto každou pomoc.

SLUŽBY

Našich služeb využívají různé instituce doma i v zahraničí (např. Ústav pro českou literaturu AV ČR, Památník písemnictví, Muzeum a archiv populární hudby, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Národní archiv, Ústav pro studium totalitních režimů, British Library v Londýně, Forschungsstelle Osteuropa an der Universität Bremen, Ústav paměti národa, Bratislava aj.), vědečtí pracovníci, studenti středních a vysokých škol, Český rozhlas, Česká televize, některá vydavatelství, novináři i další zájemci. Materiály pro své diplomové práce si zde hledají studenti čeští i zahraniční. Umožňujeme také praxi studentům 2. a 3. ročníku Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a studentům Literární akademie – Soukromé vysoké školy Josefa Škvoreckého.

REKONSTRUKCE

V průběhu roku 2008 jsme převážně vlastníma rukama adaptovali nové, větší prostory pro knihovnu, v létě roku 2009 jsme celou knihovnu přestěhovali o dvě patra výš a v září 2009 jsme pro veřejnost otevřeli prostory, odpovídající svou velikostí stále se rozrůstajícím fondům.

AKCE

V nových prostorách knihovny jsme v letech 2009–2013 uspořádali více než 30 akcí. Byly to především výstavy, soustředěné na exilové a samizdatové výtvarníky a fotografy (Lud'ka Holuba, Jiřího Jiráska, Rudolfa Plačka, Michala Matzenauera, Miloše Holuba, Ladislava Schovance, Staši Jílovské-Fleischmannové, Heleny Wilsonové, Anny Poustové, Jaroslava Jeronýma Neduhy, Ivo Medka Kopaninského, Bronislavy Volkové, Vlasty Voskovcové a Miloše Síkory, Jaroslava Švestky, Pavla Kantorka, Karla Trinkewitze, Juliany Jirousové, Jaroslava Blažka, Olafa Hanela, výtvarníků leningradského undergroundu A. Nika a B. Konstriktora, Ivana Preisslera a Ivana Kožíška). Připravili jsme také

několik výstav tématických (k 60. výročí Rádia Svobodná Evropa, nazvanou „*Děkujeme vám*“, rozsáhlou výstavu „*Hlas domova a jeho vydavatel František Váňa*“, a výstavu „*Vyneseno z lágru*“ věnovanou dílům a předmětům, vzniklým v letech 1949–1950 na jáchymovském lágru Rovnost).

Ze samizdatových a exilových okruhů jsou také autoři, představovaní na našich literárních večerech. V letech 2010–2013 jsme uskutečnili večer vězeňské poesie (v přednesu Radima Vašinky), večer básníků, vydávaných Jaromírem Hořcem v samizdatové edici *Česká expedice* (v přednesu Radima Vašinky), večer věnovaný básnické sbírce *Přadénko z drátů*, vzniklé v letech 1949–50 na jáchymovském lágru Rovnost (v interpretaci Vlasty Chramostové), večer věnovaný výboru Jiřího Hanáka ze sočrealistické tvorby „*Květy blbosti*“ v přednesu autora, autorské čtení Jaroslava Jeronýma Neduhy z knihy „*Antizpěvník*“, večer věnovaný Ivanu Martinu Jirousovi (indiánským jménem Ten, který pere prádlo), z jehož tvorby četl Jiří Hanák, večer autorského čtení exilové básničky Bronislavy Volkové, večer *Poceta Prokopu Voskovcovi*, z jehož básní četli Petr Král a Stanislav Dvorský, večer čtení z knihy „*Deník dřevorubce*“ Jaroslava Švestky v přednesu Radima Vašinky, večer autorského čtení exilového novináře Aleše Březiny z jeho nové knihy „*Řetěz bláznů*“, večer čtení z knížky exilové novinářky Dagmar Vaněčkové „*Od Islandu po Madeiru*“ v přednesu Kamily Bendové, **večer věnovaný literární tvorbě Alexandra Klimenta, z níž vybrala a četla Bára Štěpánová, večer autorského čtení disidenta Jiřího Tichého z jeho knihy „Návraty“ a večer věnovaný literární tvorbě Ivana Preisslera (v interpretaci Jiřího Hanáka).**

V krásných prostorách naší knihovny jsme také oslavili 85. narozeniny vzácného člověka Rudolfa Battěka, uskutečnili vzpomínkový večer na signatáře Charty 77 a člena VONS Pavla Roubala, za účasti Jeho Excellence velvyslance Polské republiky v Praze Jana Pastwy otevřeli Polskou podzemní knihovnu v Praze, zorganizovali diskusní večer o významu skautského slibu a také večer na téma překladatelé z polštiny v československém samizdatu a překladatelé z češtiny v polském druhém oběhu.

Akce se vydařily, mnozí z vás se stali našimi pravidelnými návštěvníky. V prostorách Libri prohibiti byly také představeny knihy Lud'ka Navary a Josefa Albrechta *Abeceda komunismu a Příběhy třetího odboje* Lud'ka Navary a Miroslava Kasáčka, kniha Tomáše Vilímka *Solidarita napříč hranicemi: Opozice v ČSSR a NDR po roce 1968*, a nejnovější kniha Lud'ka Navary a Miroslava Kasáčka *Volavčí sítě: Po stopách třetího odboje*.

Již čtvrtým rokem u nás Občanské sdružení PANT uděluje *Cenu Jaromíra Šavrdy za svědectví o totalitě*. V roce 2010 ji obdržel Václav Havel, v roce 2011 dlouholetý vězeň komunistických lágrů a zakladatel Muzea 3. odboje v Příbrami a zpřístupněného lágru Vojna u Příbrami František Zahradka, v roce 2012 Luděk Eliáš, vězněný za války v několika koncentračních táborech a v roce 1968 přímý účastník svobodného pookupačního vysílání České televize v roli moderátora a v roce 2013 Emílie Machálková, jediná žijící Romka u nás, která přežila holocaust, a zachránila spolu se svými rodiči život v roce 1943 tříleté sestřence.

Od konce roku 2009 také vydáváme náš informační bulletin, který vám rozesíláme elektronickou poštou a v němž vás každý měsíc informujeme o chystaných akcích.

NAŠE VÝSLEDKY V MINULOSTI

1) KNIHY

Přispěli jsme m. j. ke vzniku těchto publikací: Johanna Posset: *Česká samizdatová periodika 1968–1989*; *Minulost a dějiny v českém a slovenském samizdatu 1970–1989*; Michal Přibáň: *České krajanské a exilové časopisy po r. 1945*; Aleš Zach: *Kniha a český exil*; František Knopp: *Česká literatura v exilu*; Lubomír Machala: *Průvodce po nových jménech české poezie a prózy*; *Texty The Plastic People of the Universe*; Ivan Jirous: *Magorův zápisník*; Martin Pilař: *Underground: Kapitoly o českém literárním undergroundu*; Václav Havel: *Spisy /1–7/*; Barbara Dayová: *Sametoví filozofové*; Pavel Kosatík: *Ferdinand Peroutka*; Petr Kabeš: *Kámen ze srdce*; Zdeněk Rotrekl: *Nezděné město*; Miroslav Kusý – Milan Šimečka: *Velký Brat a Velká Sestra*; Gertraude Zand: *Totální realismus a trapná poezie: česká neoficiální literatura 1948–1953*; *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945–1989*; *Dílo Jaroslava Seiferta, sv. 11*; Ivan Wernisch: *Blbecká poezie; Gegenansichten*; Jarmila Cysařová: *Muž, který tu chybí*; Ivan M. Jirous: *Labutí písně*; Oskar Mainx: *Poesie jako mýtus, svědectví a hra*; Marie Rút Křížková: *Svědectví, které nemohlo být vysloveno*; Václav Havel – František Janouch: *Korespondence 1978–2001*; *Pohledy zevnitř*; Michal Přibáň: *Prvních dvacet let: Kulturní rada a další kapitoly z dějin literárního exilu 1948–1968*; *A nepozdvihne meč: O odpírání vojenské služby v Československu 1948–1989*; Jaroslav Pažout: *1968 Osmičky v dějinách českých zemí*; *Nejcitlivější místo režimu: VONS pohledem svých členů*; *Slownik dysydentów* (Varšava, 2008); Daniel

Kaiser: *Disident; Kritický sborník 1981–1989: Výbor ze samizdatových ročníků; Milý Vladimíre..., Milý Maestro...: Vzájemná korespondence Jana Čepa a Vladimíra Pešky 1951–1966*; Jarmila Cysařová: *Já prostě nemohu žít jinak: Česká publicistka Otka Bednářová*; Jana Petrová: *Zapomenutá generace osmdesátých let 20. století*; I. M. Havel a kol.: *Dopisy od Olgy*; Jaromír Šavrdra: *Tužkou na okraji*; Jiří Němec: *Dopisy z Ruzyně a nové šance svobody*; Jiří Dienstbier: *O hostitelích a hostech*; Ondřej Koutek: *Prokop Drtina; Aby nezmizela radost: Pocta Magorovi*; Jan Trefulka: *Doteky a posedlosti*; Natalia Gorbaněvská: *Poledne*; Aleš Březina: *Řetěz bláznů*; Michal Přibáň: *Jedno jméno, dva osudy; Hnědá kniha o procesech s českým undergroundem*; Frederike Kind-Kovács: *Written Here, Published There: How Underground Literature Crossed the Iron Curtain*; Vladimír 518 a kolektiv: *Kmeny: Městské subkultury a nezávislé společenské proudy před rokem 1989*; Franziska Lesák v rozhovoru se čtyřmi aktéry samizdatu: *Na místě/VOR ORT – Prager Gespräche über Umbrüche Kontinuität und Diskontinuität*; Milan Kocourek: *Volá Londýn – Historie českého a slovenského vysílání BBC*; Pavel Kosatík: *Tigris, poprvé – průvodce osudem inteligentního muže ve dvacátém století*.

2) FILMY

Spolupracovali jsme na vzniku mnoha dokumentárních filmů. Ve spolupráci s Libri prohibiti tak vznikly například dokumentární seriály *Samizdat* a *Příběhy železné opony* i dokumentární film Jana Nováka *Občan Václav Havel jede na dovolenou*, dokumentární seriál *Ženy Charty 77*, dokumenty z cyklu *Neznámí hrdinové* (například o Josefu Zvěřinovi, Pavlu Zajíčkovi, Jiřím Němcovi, Jaromíru Šavrdovi) a televizní dokument o Janu Vladislavovi. Poskytli jsme kopie dokumentů, filmů a fotografií pro film *The Power of the Powerless* režiséra Cory Taylora, pro film Jana Nováka *Občan Havel přikuluje* a pro dokument francouzské režisérky Ruth Zylbermanové *Dissidents*. V roce 2009 jsme přispěli ke vzniku třídílného dokumentu Olgy Sommerové *21 mluvčích Charty 77*, dalších dílů z cyklu *Neznámí hrdinové*, věnovaných např. Oto Mádrovi, Andreji Stankovičovi, Františku Líznovi či Zbyňku Hejdovi. V roce 2010 jsme zapůjčili samizdaty pro natáčení pořadu ČT *O češtině* a dále pro seriál *Zdivočelá země*. V roce 2011 natáčela v knihovně ČT jeden díl pořadu *Historie.cs*, nazvaný *Disidenti*. V roce 2012 jsme poskytli materiály i prostory pro dokončení francouzského dokumentárního filmu *Opposants-poétiques* o Janu Vladislavovi a Prokopu Voskovcovi, fotografie pro dokumentární film „*Náš Vašek*“ polské režisérky Krystyny Krauze a spolupracovali jsme na pořadu ČT s pracovním názvem

Underlika. V roce 2013 jsme spolupracovali na přípravě dokumentárního filmu Olgy Sommerové o Martě Kubišové, na seriálu ČT *České století – Je to jen Rock´n´roll* a na filmu *Fenomén underground*.

3) ROZHLAS A DIVADLO

Několik let jsme dodávali podklady pro rozhlasový pořad Radima Vašinky *Nežádoucí texty*. V roce 2008 vznikly s naší pomocí literární večery z díla Jana Vladislava k jeho významnému životnímu jubileu, a druhý k výročí narození a úmrtí Jaromíra Šavrdy. Oba skvěle realizoval Radim Vašinka ve svém Krytovém divadle Orfeus. V roce 2013 jsme spolupracovali na večeru k nedožitým 90. narozeninám básníka Jana Vladislava, připraveném opět Radimem Vašinkou.

4) REŠERŠE

Naše rešerše byly použity pro sestavení personálních bibliografií Egona Bondyho, Václava Havla, Zbyňka Hejdy, Bohumila Hrabala, Jana Lopatky, Sergeje Machonina, Jiřího Němce, Jana Patočky, Petra Rezka, Zdeňka Vašíčka a v mnoha dalších případech.

5) SPOLUPRÁCE

Trvale spolupracujeme stvůrci webových stránek *Totalita.cz*, *Scriptum.cz*, *Charta.cz* a *VONS.cz* a s redakcí Revue pro studium totalitních režimů *Paměť a dějiny*.

6) VÝSTAVY

Naše spolupráce na výstavách v letech 2000 – 2008 viz starší výroční zprávy *Libri prohibiti*.

V roce 2009 bylo výpůjček našich exponátů mnoho, především na čtené výstavy k 20. výročí Listopadu 1989. Jmenujme alespoň některé: například do Muzea Karlovy Vary na výstavu „1989 – Cesta ke svobodě“, na výstavu „Od totality k demokracii“ v Úvalech u Prahy, na výstavu „Cesta z okovů“ v prostorách Senátu v Praze, na výstavu v Národním muzeu v Praze „Svobodu!/Be Free“, na výstavu „Österreich. Tschechien“ v Kunsthaus Horn a Lindenhof Raabs v Rakousku, na výstavu *Albertov 1989: 20. výročí Sametové revoluce* na PŘF UK a na výstavu o procesu s členy VONS v roce 1979 „*Já prostě nemůžu žít jinak*“ v Galerii Montmartre v Praze. Od konce roku 2009 realizujeme také vlastní výstavy ve vlastních prostorách – viz **Akce**. V roce 2010 jsme zapůjčili kolekci knih na výstavu *Poklady Moravy* (Praha), dále samizdatové a exilové tisky pro výstavu *Dílo Karla Hynka Máchy v ilustracích* (Žďár nad Sázavou). V roce 2011 jsme připravili panely o

samizdatu pro putovní výstavu „*Spisovatelé přes kopírák*“ v Dánsku, zahájení jsme se osobně zúčastnili a předvedli některé za totality používané rozmnožovací techniky. Zúčastnili jsme se také konference „*Samizdat jako symbol Evropské kultury*“ na universitě v Padově, na kterou jsme rovněž připravili panely a vystavili kolekci samizdatů z našich fondů. Velká kolekce unikátních exponátů byla vystavena v Českém domě v New Yorku na výstavě *Samizdat: The Materiality of Czech Resistance 1969–1989*. V roce 2012 tato výstava putovala do Washingtonu. Naše exponáty byly také zapůjčeny na výstavu věnovanou edici *Revue K Jiřího Koláře*, která se konala v pražském DOXu a na výstavu „*Československý samizdat – sovětská záležitost*“, uspořádanou v Moskvě. V roce 2013 byly exponáty z našich fondů zapůjčeny na výstavu pořádanou mezinárodním projektem proti totalitě Mene Tekel v prostorách Karolina v Praze, dále na výstavu věnovanou Dagmar Šimkové „*Rackové s křikem poletují kolem mne*“ v prostorách Senátu ČR, na výstavu výtvarníka Michala Matzenauera v Galerii Benedikta Rejta v Lounech, na putovní výstavu „*Alte Spuren. Neue Wege.*“, uspořádanou Jihočeským krajem a Rakouskem a na výstavu o Paulu Wilsonovi na Světě knihy.

OCENĚNÍ

V prosinci roku 2007 předal Václav Jehlička Jiřímu Gruntorádovi *Cenu Ministerstva kultury* za přínos k rozvoji české kultury za rok 2007 a to za (citujeme): *projekt „Knihovna Libri prohibiti“ kterou založil a více než 16 let ji velmi obětavě a kompetentně řídí.*

V roce 2008 udělilo sdružení knihoven ČR a Nadace knihoven Jiřímu Gruntorádovi *pamětní medaili Z. V. Tobolky* za významný přínos pro rozvoj českého knihovnictví. V roce 2010 obdržel *Cenu 1. června*, udělovanou městskou radou města Plzně. Cena mu byla udělena za odvalu při rozšiřování zakázané literatury v době totality a za založení knihovny Libri prohibiti, která opatruje největší sbírku zakázaných a exilových publikací v České republice. V říjnu 2011 byl Jiří Gruntorád vyznamenán *Zlatou lípou Ministra obrany ČR* za významné zásluhy o ochranu základních lidských práv a svobod a v prosinci 2012 polským vyznamenáním *Medal of Gratitude*, uděleným poprvé v roce 30. výročí vzniku Solidarity, a to za podporu tohoto hnutí. **V roce 2013 byl Fond samizdatových periodik knihovny Libri prohibiti zapsán do seznamu Paměť světa pod ochranou UNESCO.**

ZPRACOVÁNÍ FONDŮ

Naše knihovní i audiovizuální fondy počítačově zpracováváme v knihovnickém systému ISIS/MAKS, průběžně doplňujeme a pracujeme na jejich revizi. Rozšiřujeme je také o záznamy desiderat a vytváříme tak bibliografické soubory. Zpracováváme i článkové bibliografie důležitých samizdatových časopisů, např. *Kritického sborníku*, *Hosta*, *Historických studií*, *Obsahu* a dalších, máme již přes 7 800 záznamů. Tiskem jsme některé uveřejnili v *Kritickém sborníku*, kde postupně vycházely i bibliografie samizdatových edic: *Jungiana*, *Nové cesty myšlení*, *Spisy Jana Patočky*, *Česká expedice*, *Krameriova expedice*, *Popelnice*, *Expedice* (černá i světlá řada), *Alef* a *Knihovna Střední Evropy*.

NAŠE PUBLIKACE

Katalog knih českého exilu 1948–1994

Tuto naši první knižní publikaci jsme vydali v roce 1995 v nakladatelství Primus. Je kombinací bibliografie knih vydaných na Západě českými vydavateli a katalogů tří pražských knihoven (Libri prohibiti, Národní knihovny a knihovny Ústavu pro českou literaturu AV ČR). Katalog, dnes již rozebraný, sestavil Jiří Gruntorád. Obsahuje 3 111 bibliografických záznamů, má 394 stran, jmenný a předmětový rejstřík osob.

Informace o Chartě 77: Článková bibliografie 1978–1990

V rámci projektu Knižní vydání článkové bibliografie Informací o Chartě 77 jsme v roce 1997 elektronicky zpracovali veškeré podklady pro tisk a v březnu 1998 jsme v nakladatelství Doplněk knihu vydali. Projekt podpořila Nadace rozvoje občanské společnosti. Publikace obsahuje 4 129 bibliografických záznamů, má 628 stran, autorský a jmenný rejstřík a také rejstřík institucí. Bibliografii sestavil Jiří Gruntorád s pomocí Jany Lífkové. Brožovaná publikace stojí po slevě 69 Kč, vázaná je rozebraná.

Exilová periodika: Katalog periodik českého a slovenského exilu a krajských tisků vydávaných po roce 1945

Knihu jsme vydali s finanční podporou MZV ČR, Nadace rozvoje občanské společnosti a Hlavního města Prahy v roce 2000 v nakladatelství Ježek. Přináší soupis 1 093 do té doby zjištěných periodik a je opět kombinací bibliografie a katalogu. Heslář zaznamenává všechny dosud známé tituly periodik z uvedeného období vydávané v češtině a pozornost je věnována také časopisům ve slovenštině a dalších jazycích. Součástí knihy jsou i bibliografické záznamy všech titulů tehdy přítomných v Libri prohibiti, včetně soupisu všech čísel. Příležitostně uvádíme i soupisy periodik v knihovně Náprstkova muzea

v Praze a v archivu olomouckého Centra pro exilová studia. Katalog obsahuje detailní popis více než 600 titulů, má 503 stran, osobní, vydavatelský a názvový rejstřík, sestavili jej Lucie Formanová, Jiří Gruntorád a Michal Přibáň. Kniha je rozebrána.

📖 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989

Tři sborníky grantového projektu označené 1/2007, 2/2008 a 3/2009. Editor: Jaroslav Pažout, vydala Libri prohibiti. Naleznete v nich studii o agentech mezi členy VONS, o trestním stíhání Jaroslava Šabaty v roce 1978, o působení Amnesty International ve prospěch politických vězňů v ČSSR, o řetězové hladovce na podporu čs. vězňů svědomí v roce 1988, rozhovor s členem VONS Ivanem Medkem, o případu pátera Františka Lízny, o zabavení pracovního archivu VONS v roce 1986, nebo o „Svíčkové demonstraci“ v Bratislavě, text o VONS a problematice tzv. vyzvědačů, studii o pronásledování hudebního nadšence Jiřího Ganse, článek o odsouzení Jaroslava Šabaty v roce 1978, rozhovor s Janem Tesařem o počátcích VONS a soupis dokumentů VONS. Sborník 1/2007 je rozebrán, dva další sborníky jsou vám k dispozici v knihovně Libri prohibiti a jsou neprodejně.

📖 Přádenko z drátů

Faksimile knížky poesie s krásnými ilustracemi, tak, jak ji tajně vytvořili v letech 1949–1950 skauti-vězni na lágru Rovnost v Jáchymově. Připojen je text Kateřiny Volkové o vzniku této sbírky, text Petry Čáslavové o vězeňské poesii obecně a podmínkách jejího vzniku a studie Michala Jareše o Přádenku z drátů. K vydání připravila Kateřina Volková, vydala v roce 2010 Knihovna Libri prohibiti ve spolupráci se společností Gallery. Vydání podpořilo svou dotací Hlavní město Praha. Brožovaná knížka stojí po slevě 100 Kč.

📖 Katalog k výstavě exilového malíře Rudolfa Plačka

Surrealistické obrazy Rudolfa Plačka objevil v Torontu Josef Škvorecký, jehož text, napsaný k výstavě v naší knihovně, jsme použili jako motto katalogu. V roce 2010 vydala Knihovna Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací Hlavní město Praha. Katalog je rozebrán.

📖 Sborník Česko-polská literatura v samizdatu a druhém oběhu: studie a rozhovory s překladateli

Sborník k projektu „Polská podzemní knihovna v Praze“, podpořenému Česko-polským fórem MZV ČR. Editorky: Jarmila Štogrová, Dorota

Müllerová a Zita Chalupová, v roce 2010 vydala Libri prohibiti. Ve sborníku naleznete studii o Polsku a Polácích v českém samizdatu 70. a 80. let, rozhovory s českými a polskými překladateli, studii o polské literatuře v českém samizdatu a české literatuře v polském druhém oběhu. Sborník je doplněn jmenným rejstříkem a obrazovou přílohou a je neprodejný.

Sborník Slibuji na svou čest: Význam skautského slibu

Sborník ke konferenci, konané 26.4.2011 v Libri prohibiti, a ke stejnojmenné výstavě k projektu „Význam skautského slibu“. K vydání připravili Jarmila Štogrová a Josef Štogr, v roce 2011 vydala Libri prohibiti. Sborník je rozebrán.

Sborník Význam slibu

Co je to slib, který zavazuje na celý život? Souhrn základních textů nabízí čtenářům obec zamyšlení nad rozhodnutím něco slíbit a slibu dostát i za cenu osobního nepohodlí a nejistoty. Sestavil Josef Štogr, v roce 2011 vydala Libri prohibiti. Vydání podpořil grantem Mezinárodní visehradský fond. Sborník je neprodejný.

Katalog k výstavě exilové autorky Staši Jílovské-Fleischmannové

Obsáhlý katalog koláží a fotografií autorky, dlouhou dobu žijící ve Francii. V roce 2011 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha. Cena po slevě je 50 Kč.

Katalog k výstavě exilové fotografky Heleny Wilsonové

Fotografie z prostředí undergroundu z 60.–70. let (happeningy, akce Křižovnické školy, koncerty). V roce 2011 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha a katalog je zcela rozebrán.

Katalog k výstavě o australském Hlasu domova a jeho vydavateli Františku Váňovi

Součástí je výbor z básnické sbírky věrného spolupracovníka Hlasu domova Václava Michla „Daleko je moje Tipperrary“. V roce 2011 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha. Cena je 100 Kč.

📖 Katalog k výstavě exilového kreslíře a hudebníka Jaroslava Jeronýma Neduhy

Kresby, obrazy, libreta rockových oper. V roce 2011 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha. Cena po slevě je 50 Kč.

📖 Katalog k výstavě exilové autorky koláží Bronislavy Volkové

Koláže exilové básnířky a v posledních letech i výtvarnice. V roce 2012 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha. Cena po slevě je 50 Kč.

📖 Katalog k výstavě exilových výtvarníků Vlasty Voskovcové a Miloše Síkory a vzpomínka na exilového básníka Prokopa Voskovce

Obrazy výtvarníků jsou doplněny básněmi a fotografiemi Prokopa Voskovce. V roce 2012 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha a katalog je zcela rozebrán.

📖 Jaroslav Švestka: Deník dřevorubce

Deníkové záznamy z let 1976–1984 signatáře Charty 77 a pozdějšího exulanta, dřevorubce v jižních Čechách a později v Kanadě, reflektující střetávání se s komunistickou totalitou v každodenním životě. Editorem knihy je Daniel Havránek, redakčně ji připravili Kateřina Volková a Jiří Gruntorád. Vydala Libri prohibiti v roce 2012. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha a cena knihy je 200 Kč.

📖 Katalog k výstavě samizdatové výtvarnice Juliany Jirousové

Průřez tvorbou autorky od 60. let do současnosti. V roce 2012 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha a katalog je zcela rozebrán.

📖 Malá velká žena: Pocta Anně Kvapilové/A little big Woman: A Tribute to Anna Kvapilová

Za účast v protinacistickém odboji byla vězněna v Ravensbrücku. Za spolupráci s Miladou Horákovou v protikomunistickém odboji by možná byla i popravena. Včas uprchla do Norska, odkud dál pomáhala, ve spolupráci s Nory zachránila lidské životy. Až do své smrti pořádala pro české a slovenské děti v exilu letní školy. Kniha je také poděkováním obětavým a statečným Norům za jejich pomoc.

Dvojjazyčná kniha s obsáhlou obrazovou přílohou má 339 stran. Vydala Libri prohibiti v roce 2012, sestavila Kateřina Volková, překlad do angličtiny Jan Novák. Vydání podpořily svými dotacemi Nadace Solgløtt a ČSOB a.s. a cena knihy je 250 Kč.

Katalog k výstavě dvou autorů leningradského undergroundu A. Nika a B. Konstriktora

Výtvarná díla a básně obou autorů doplněná o jejich dobové fotografie a fotografie samizdatových vydání jejich textů. Obsáhlá dvojjazyčná publikace. V roce 2013 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková, překlady z ruštiny Zdena Akselrodová a Věra Tokarská. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha. Cena obsáhlého katalogu je 200 Kč.

Katalog k výstavě fotografií Ivana Kožíška

Fotografie disidenta a organizátora a účastníka nepovolených výstav před listopadem 1989, doplněné o jeho dobové linoryty a dokumentární fotografie. V roce 2013 vydala Libri prohibiti, k vydání připravila Kateřina Volková. Vydání podpořilo svou dotací hlavní město Praha a katalog si můžete koupit za 80 Kč.

Jaroslav Švestka: Orwellův rok

„Myšlenkový zločin“ konečně v tištěné podobě. Autor za něj odpykal rok ve vězení. Doplněno o část textu Orwellův čas, napsaného už v kanadském exilu. S bohatou obrazovou přílohou. V roce 2013 vydala Libri prohibiti, k vydání připravili Kateřina Volková, Daniel Havránek a Jiří Gruntorád. Vydání podpořilo svou dotací MK ČR a hlavní město Praha. Kniha má 345 stran a stojí 200 Kč.

NAŠE VÝSLEDKY DO ROKU 2013

Od září roku 1999 můžete navštívit naše české, anglické, německé a od konce roku 2006 také francouzské internetové stránky na adrese <http://libpro.cts.cuni.cz>. Zřídili jsme je s finanční pomocí Ministerstva kultury ČR a s přispěním Centra pro teoretická studia při UK a AV ČR a v minulém roce je navštívilo přes 10000 zájemců. Naleznete zde základní informace o knihovně a sdružení, naši aktuální výroční zprávu, předchozí výroční zprávy, články o knihovně, informace o našich publikacích a jejich recenze, seznamy našich sponzorů, přehled titulů

samizdatových a exilových časopisů, přenesených do elektronické podoby, seznamy hledaných knih a také část našich knižních katalogů. Naleznete zde také informace o výstavách a dalších akcích v naší knihovně.

V roce 2012 jsme spustili novou, lepší a obsahově pestřejší podobu našich stránek na nové adrese: www.libriprohibiti.cz.

KATALOGY

Dokončený projekt konverze dat našich počítačových katalogů ze systému ISIS/MAKS do systému EasyInt nám umožňuje prezentaci a průběžnou aktualizaci katalogů na internetu. V roce 2001 jsme zde umístili **katalogy fondu československých poválečných exilových publikací** a fondu **poválečných publikací slovenského exilu**, v roce 2003 také **katalog čs. válečného exilu**. V roce 2008 přibyly další dva – **katalog knih 1. odboje** (66 záznamů) a **katalog krajských publikací** (420 záznamů).

Katalog československých exilových knižních publikací vydávaných od roku 1948 do současnosti obsahuje 4 300 záznamů a vyhledávat v něm lze v několika rejstřících: *Autorském* – podle autorů (hlavních i vedlejších – ilustrátorů, překladatelů, redaktorů atd.), *Názvovém* – podle názvů knih, *Vydavatelském* – podle vydavatelů (nakladatelství) a *Personálním* – podle osob, o kterých se píše. Podle stejných kritérií lze pracovat i s **katalogem slovenských exilových publikací**, který obsahuje zatím 620 záznamů a s **katalogem publikací čs. válečného exilu**, který obsahuje 580 záznamů. Katalogy jsou průběžně aktualizovány a chceme zde prezentovat i další, zejména katalogy periodik a československého samizdatu.

V rámci grantu EIDHR Evropského společenství jsme zpracovali archivní fond *Československé studentské hnutí v šedesátých letech* (sbírka Ivana Dejmalá) a jeho katalog jsme umístili na naše internetové stránky. V letech 2002-2005 probíhala práce na archivu Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, jeho inventarizace byla v roce 2005 dokončena (59 kرتونů) a fond je průběžně doplňován. Inventář byl v roce 2008 umístěn na našich internetových stránkách.

Dary a nákupy jsme získali 5300 knihovních jednotek a přes 200 titulů periodik. Nejvýrazněji se rozšířily tyto části fondu:

- České samizdatové monografie o 1000 knihovních jednotek
- Cizí monografie o 260 knihovních jednotek

- Exilové monografie o 110 knihovních jednotek
- Příruční knihovna o 210 knihovních jednotek

DIGITALIZACE

V průběhu roku 1999 byly do elektronické podoby převedeny tři kompletní exilové časopisy. Nezávislá revue *Skutečnost*, vycházející od roku 1949 do roku 1953 (1096 stran), nezávislá kulturní revue *Skližeň*, vycházející v letech 1953–1979 (2040 stran) a měsíčník pro politiku a kulturu *Zápisník*, vycházející v průběhu let 1958 až 1962 (491 stran).

V roce 2007 jsme převedli do elektronické podoby exilový časopis *Nový život* (cca 17 000 stran) a zčásti samizdatový časopis *Informace o Chartě 77* (cca 2 500 stran). V roce 2008 byla ukončena digitalizace *Informací o Chartě 77*, převedeny časopisy *Vokno*, *Voknoviny*, *Paraf*, *Informační bulletin Čs.-polské solidarity* a *Koruna*, a exilové časopisy *Perspektivy*, *Archa*, *Studie*, *Krtek* a *Svobodná země*. Další tituly byly digitalizovány v roce 2009, viz Výsledky grantového projektu „*Polská podzemní knihovna v Praze*“. V letech 2010–2011 byla převedena exilová periodika *Rozmluvy*, *Poradní svitek* a *Stopa*. V roce 2012 byla na naše stránky umístěna kolekce digitalizovaných studentských časopisů, např. *Buchar*, *Elixír* a další. V roce 2013 jsme z větší části zdigitalizovali samizdatový časopis *Obsah*.

Je to ovšem jen zlomek materiálů, které musí být v dohledné době do elektronické podoby převedeny, a to nejen z důvodů jejich uchování coby kulturního dědictví, ale také jejich efektivnějšího využívání.

Výsledky grantového projektu „Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989“ (řešen v letech 2007–2009)

Hlavním cílem projektu bylo kritické vydání dokumentů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, konkrétně 1 125 sdělení o případech perzekuce a dalších dokumentů, které nevyšly formou sdělení. Ke všem dokumentům byly vypracovány registry. V letech 2008 až 2010 jsme vydali tři sborníky, všechny v nákladu 300 kusů. Vydán byl také přepis diskusního setkání členů VONS o dějinách výboru, uskutečněného 19. října 2007 v bytě Kamily Bendové. Editory knihy *Nejcitlivější místo*

režimu: Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných očima svých členů jsou Jaroslav Pažout a Petr Blažek.

Výsledky grantového projektu inCUBAdora – inkubátor v šestém roce jeho řešení (2013)

Dlouhodobý projekt je zaměřen na přímou podporu aktivních složek kubánské občanské společnosti, nezávislých knihoven, které pomáhají zajistit alternativní zdroje informací. Pomoc spočívá v doručování materiální pomoci s cílem co nejvíce rozšířit fondy knihoven o tištěná a elektronická média. Šestým rokem jsme v kontaktu s knihovnami a edukačními centry po celém ostrově. Kromě tiskovin zasíláme drobnou elektroniku, léky, psací a výtvarné potřeby a další. V rámci kurýrních cest na Kubu jsou v knihovnách a komunitních centrech pořádány odborné besedy.

Součástí projektu je literární soutěž *Novelas de Gavetas Franz Kafka – Romány ze šuplíku*, zaměřená na románovou tvorbu kubánských autorů, žijících na ostrově. Z šestého ročníku soutěže vzešla hned dvě díla, za rok 2012 byla vydána kniha *Larga es la Noche* (Dlouhá je noc) autora Franka Correy, za rok 2013 pak dílo *El verano en que Diós dormía* (Léto, kdy Bůh spal) vězněného spisovatele Ángela Santiestebana. Obě knihy byly postoupeny do distribuce přes síť kubánských knihoven. Od roku 2013 podporujeme formou mikrograntu samostatný projekt knihovny William Morgan v havanské čtvrti Párraga, která se kromě běžné knihovnické činnosti zabývá pravidelnými kurzy pro děti, mládež a dospělé a stalo se z ní naše školící centrum pro ostatní knihovníky. Účastní se zde workshopů o užívání elektronických čteček a kurzů zpracování samostatných

projektů a fundraisingu. Díky těmto seminářům přibyly pro rok 2014 další tři mikrogranty pro nové knihovny.

čtvrtým rokem se rozrůstá náš domovský webový projekt inCUBAdora, virtuální knihovna a rozcestník kubánské neoficiální kultury. Web si získal velkou sledovanost v zemích s početným kubánským exilem, v roce 2013 velmi narostla jeho sledovanost z Kuby navzdory stále malým možnostem připojení.

Výsledky grantového projektu „Polská podzemní knihovna v Praze“ (2009 - 2010)

V roce 2009 byl ve spolupráci s varšavským střediskem Fundacja Ośrodku Karta vytvořen a zkatalogizován fond polských podzemních i exilových publikací, který spolu s kolekcí polských letáků, plakátů a zvukových a obrazových záznamů s polskou tematikou tvoří „Polskou podzemní knihovnu v Praze“ ve fondech Libri prohibiti. Slavnostně jsme ji otevřeli 10. prosince roku 2009 a otevření doprovodili výstavou a seminářem. V roce 2010 spolupráce s Nadací Karta pokračovala a fond se rozrostl o dalších 180 samizdatových monografií. Celá kolekce je zkatalogizována a má přes 1 500 položek. Fond je přístupný veřejnosti, na adrese: <http://polpk.wz.cz> naleznete část jeho katalogu.

Výsledky grantového projektu „Význam skautského slibu“ (2011)

Projekt se zabýval proměnami skautského slibu v kontextu historie hnutí. Skauti všech generací sbírali a vydávali svědectví o tom, co pro ně znamenalo složení slibu v době perzekucí skautingu, v době legální činnosti i v běžném osobním životě. Uskutečnil se ve spolupráci s o. s. Nett a s organizacemi Junák – Středisko bratří Mašínů, Slovenský skauting, Zväz slovenských skautov maďarskej národnosti a Związek Harcerstwa Polskiego. V knihovně Libri prohibiti se konala tři veřejná pracovní setkání, mezinárodní konference a výstava, kterou převzala skautská muzea v Ružomberku a Varšavě a Podunajské muzeum v Komárně. Vydány byly dva sborníky: *Slibuji na svou čest* a *Význam slibu* a zdigitalizovány exilové skautské časopisy *Poradní svitek* a *Stopa*, přístupné na www.scriptum.cz. Projekt podpořil Mezinárodní visegradský fond, jeho výsledky jsou zveřejněny na <http://slib.wz.cz>.

Studentské časopisy z 60. let 20. století

V roce 2007 jsme zahájili projekt zpřístupňování časopisů, vzniklých v prostředí studentského hnutí 60. let 20. století. Prozatím bylo z různých zdrojů shromážděno a naskenováno 87 časopisů o rozsahu cca 1 700 stran (např. časopisy *Buchar*, *Impuls*, *Elixír*). V roce 2012 byly tyto kopie umístěny na internetových stránkách Libri prohibiti.

Sbírka Charta 77 (8 kartonů, 30 inventárních jednotek)

V roce 2007 bylo přistoupeno k uspořádání sbírky Charta 77. Vzhledem ke zvýšenému zájmu o tuto sbírku v souvislosti s třicátým výročím vzniku Charty 77 byla zpracována formou prozatímního inventárního seznamu. Sbírka je neustále doplňována. Obsah tvoří převážně dokumenty vydané Chartou 77, jejich koncepty a reakce na ně. Ve fondu se nacházejí i texty, reflektující činnost a existenci Charty 77, především v roce jejího vzniku. Je zde uložen soubor dokumentů k zahraničním reakcím na Chartu 77 a projevům solidarity s jejími signatáři, dokumentace k setkáním signatářů po roce 1989, k diskusím nad jejím působením po pádu normalizačního režimu, k jejímu historickému výzkumu a články o Chartě 77. Na definitivním uspořádání sbírky se pracuje.

Osobní fondy

V roce 2007 bylo uspořádáno několik osobních fondů a pořízeny jejich inventáře, případně katalogy. Byl to fond Otakara Veverky (2 kartony), Jarmily Charfreitagové (1 karton) a Hany Šklíbové (1 karton). Byla zahájena práce na katalogu osobního fondu Ladislava Radimského, který byl knihovně předán Hooverovým institutem (23 kartonů). V letech 2008 až 2011 byla uspořádána více než polovina z rozsáhlé Radimského korespondence, v minulém roce práce na katalogu pokračovala. Po několikaleté práci je dokončen inventář k velmi rozsáhlému fondu Antonína Kratochvíla a také katalog fondu Zdeňka Neubauera. V roce 2010 byly uspořádány fondy Jaroslava Strnada a Nikolaje Terleckého. V roce 2011 bylo dokončeno zpracování fondů Miroslava Obrmana a Jaroslava Jírů. V roce 2012 byla dokončena práce na osobním fondu Jiřího Němce, dovezeny a utříděny byly osobní fondy Jaroslava Vrzaly a Karla Trinkewitze. Zpracován byl fond Edmunda Řeháka a pokračovala práce na z USA převezeném, velmi rozsáhlém, fondu Jiřího Kárneta. V roce 2013 byly zpracovány osobní fondy Jarmily Bělíkové, Jiřího Rumla a těsně před dokončením je fond Jiřího Kárneta. Zahájeno bylo zpracování obsáhlého fondu Ivana Martina Jirouse.

CÍLE KNIHOVNY PRO ROK 2014

Naším hlavním cílem je shromáždit co nejúplnější a nejkvalitnější sbírky knih, časopisů a dalších materiálů, které byly vytvořeny českým a slovenským exilem, i všech dostupných materiálů naší domácí opozice, tedy tzv. samizdatu. Tyto fondy chceme kompletně počítačově zkatalogizovat a výsledky zpřístupnit dalšímu bádání prezenčně v naší počítačové síti, a také formou knižních a časopiseckých publikací a také na internetu.

V tomto roce je tedy třeba:

- pokračovat v akvizicích
- pokračovat v počítačové katalogizaci našich knižních fondů a přírůstků, zpracovaná data postupně prezentovat na síti internet
- pokračovat v rozšiřování a katalogizaci audiovizuálního fondu a v projektu záchrany ohrožených exilových periodik přenosem na elektronická média
- pokračovat v pořádání výstav a literárních večerů exilových a samizdatových autorů

Na tento rok předkládáme jeden projekt MHMP – *Kontinuální činnost knihovny a čítárny Libri prohibiti* a jeden projekt Ministerstvu zahraničních věcí ČR – „inCUBAdora“ (*Podpora hnutí Kubánské nezávislé knihovny*).

Vzhledem k stále omezeným možnostem státního rozpočtu předpokládáme, že dotace pokryjí pouze část našich nákladů, a tak spoléháme také na vás, naše sponzory a příznivce. Dary mohou v České republice fyzické i právnické osoby odečíst z daňového základu.

PROSBA

Již delší dobu je ve fondu knihovny nejrozsáhlejší sbírka exilového a samizdatového tisku z uvedeného období, ještě stále však zůstávají ve fondu citelné mezery, které je třeba doplnit. Žádáme proto o pomoc přátele doma i ve světě. Máte-li staré samizdatové nebo exilové knihy, noviny, časopisy, gramofonové desky, nahrávky, filmy, brožury, letáky, oběžníky apod., ozvěte se, je to důležité!

Neméně důležitá je pro nás i finanční podpora. V loňském roce jsme mohli pokračovat v započaté práci a pořádat výstavy a literární večery také díky vaší pomoci. Prosíme vás, podpořte nás, pokud můžete, i v letošním roce. Každá pomoc je vítaná.

PODĚKOVÁNÍ

Poděkovat musíme především Ladislavu a Olze Radimským, kteří v roce 2008 zachránili knihovně doslova střechu nad hlavou. Díky jejich odkazu je knihovna již téměř pět let v nových, větších prostorách. Z vlastních zdrojů by knihovna – nevýdělečné občanské sdružení – nemohla zaplatit ani původní, dávno již přeplněné, prostory v prvním patře. Po právu bychom tedy měli naši knihovnu nazývat knihovnou Ladislava a Olgy Radimských. Dalším, kdo nám v té době velmi velkoryse pomohli, byli Jan Lamser, Jiřina Šiklová a Daniel Korte. I na to nikdy nezapomeneme.

Dále si naše poděkování zaslouží také:

- Hlavní město Praha, grant Kontinuální činnost knihovny a čítárny Libri prohibiti (1.700.000,- Kč)
- MZV ČR, grant inCUBAdora (976.120,- Kč)
- MK ČR (660.000,- Kč)
- Luděk Volf (55.000,- Kč)
- Státní fond kultury (50.000,- Kč)
- Jiří Bednář (30.000,- Kč)
- Vojtěch Sedláček (20.000,- Kč)
- Petruška Šustrová (15.000,- Kč)
- Daniel Korte (15.000,- Kč)
- Vlastimil Ježek (15.000,- Kč)

a dále nejmenovaný dárce ze Švýcarska (10.000,- Kč), Spolek domov Basilej (10.000,- Kč), nejmenovaný Čechoameričan (5.780,- Kč), Vítězslav Praks (5.500,- Kč), Jiří Fragner (5.000,- Kč), Oldřich Černý – Ženeva (5.000,- Kč), Jitka Uhdeová (5.000,- Kč), Ludmila Šeflová (5.000,- Kč), Jan Janoušek (5.000,- Kč), Johann Grünbauer (3.000,- Kč), Jiří Křestán (2.500,- Kč), Simona Kovandová (2.000,- Kč), Dušan Hanza (2.000,- Kč) a Barbara Day (2.000,- Kč), všichni za částku 2.000,- Kč a více.

Poděkování si zaslouží také někteří členové naší Společnosti za své dary, které činily 107.406,- Kč. Ze 151 členů bylo, bohužel, jen 20 platících, 13 z nich dalo více než 1 000,- Kč. Dary 2 000,- Kč a více jsme dostali od Petrušky Šustrové (15.000,- Kč), Vlastimila Ježka (15.000,- Kč), Radmily Locherové (10.000,- Kč), Hany Čejkové (10.000,- Kč), Jiřího Kozelky (10.000,- Kč), Ratmíra Zoubka (10.000,- Kč), Franka Starmana (10.000,- Kč), Hany Švecové (6.000,- Kč), Františka Zahrádky (5.000,- Kč), Oldřicha Černého ze Ženevy (5.000,- Kč), Bronislavy Volkové (3.000,- Kč) a Evy Joachimové (2.500,- Kč).

Děkujeme také za nezištnou pomoc mnoha jednotlivců. Za všechny jmenujme alespoň Jana Nováka, který přeložil naši výroční zprávu do angličtiny, Gabrielu Oeburg, která se stará o naše německé internetové stránky, Helenu Berthelon a Françoise Mayer, které přeložily naše internetové stránky do francouzštiny, **Olafa Hanela**, kterému vděčíme za laskavý souhlas s použitím jeho výtvarných děl na obálce letošní výroční zprávy a Viktora Karlíka, jehož grafickou úpravu sazby používáme již mnoho let.

Nemenší dík patří také všem dárčům, kteří stále pomáhají rozšiřovat naše fondy. V roce 2013 nám věnovali rozsáhlou kolekci samizdatových knih a časopisů Vlasta Chramostová a Stanislav Milota a rozsáhlý archiv exilového nakladatelství a knihkupectví Dialog Václav Hora. Všem dárčům velmi děkujeme.

Děkujeme i těm vydavatelům novin a časopisů, kteří nám je bezplatně zasílají. Také jejich zásluhou je dnes Libri prohibiti tím, čím je.

Děkujeme tedy všem našim přátelům, příznivcům, spolupracovníkům i sponzorům, kteří nám dosud pomáhali knihovnu udržet a rozšířit. Přejeme Vám všechno dobré, hodně štěstí a úspěchů a doufáme, že nám zachováte přízeň i v letošním roce. Těšíme se také na Vaši návštěvu.

V Praze dne 30. března 2014

Jiří Gruntorád

HOSPODAŘENÍ 2012 (v Kč)

Příjmy:

1. Granty:

Hlavní město Praha (grant Kontinuální činnost Libri prohibiti)	1 700 000,00
MZV ČR (grant Kuba)	976 120,00
Ministerstvo kultury ČR (projekt literární)	580 000,00
Ministerstvo kultury ČR (vydání neperiodických publikací)	80 000,00
Státní fond kultury	50 000,00

Celkem 3 386 120,00

2. Sponzorské dary a dary příznivců:

Luděk Volf	55 555,00
Jiří Bednář	30 000,00
Vojtěch Sedláček	20 000,00
Daniel Korte	20 000,00
Petruška Šustrová	15 000,00
Vlastimil Ježek	15 000,00

Celkem 155 555,00

3. Drobní dárci 91 530,00

4. Další dary členů Společnosti Libri prohibiti 77 406,00

5. Poskytované služby 18 191,43

6. Prodej knih a katalogů 18 785,00

7. Ostatní příjmy (úroky, kursové zisky) 217 114,00

Celkem 423 026,43

Příjmy za rok 2013 celkem 3 994 701,43

Zůstatek z roku 2012 2 883 279,71

Výdaje:

1. Provozní náklady:

Nájemné, fond oprav, zálohy na služby	213 240,00
Inkaso (elektřina, voda, topení)	34 294,00
Telefon	29 095,06
Nákup techniky	43 645,00
Poplatky za vedení účtů, kursové ztráty	5 505,56
Cestovné (mj. grant Kuba)	225 753,00
Vybavení nebytového prostoru	63 882,00

2. Externí osobní náklady:

Katalogizace a pomocné knihovnické práce	1 649 413,00
Technické práce	225 789,00
Osobní náklady (grant Kuba)	385 650,00
Ostatní služby (úklid, účetní, malířské práce, administrativní práce, honoráře umělců, překlady)	96 600,00

3. Materiálové náklady:

Nákup archiválií	197 176,00
Tisk knihy, katalogy, výroční zpráva, grafické zpracování	380 870,00
Honoráře za pořízení obraz. záznamů, scany negativů	15 000,00
Občerstvení	16 108,00
Tisk pozvánek a plakátů	28 453,18
Drobná vydání (kancel. potřeby, poštovné, ostatní drobné výdaje)	193 923,27

Výdaje za rok 2013 celkem **3 943 122,07**

Zůstatek k 31. 12. 2013 **2 884 859,07**

